

PENSJON

Hilde Sandberg, 13.februar 2024



1

AGENDA



2

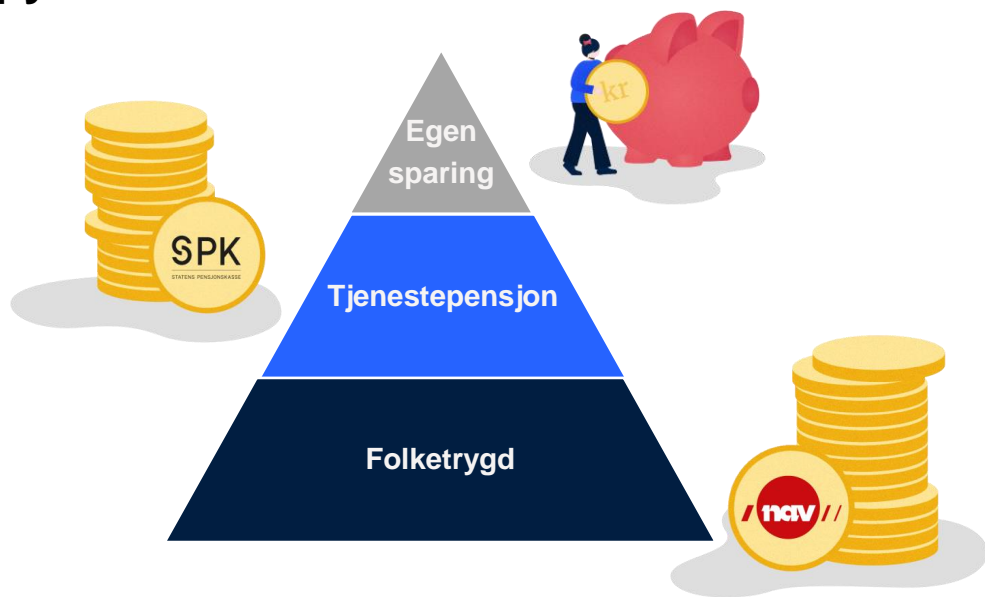
Det norske pensjonssystemet



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

3

Pensjonspyramiden



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

4

Grunnbeløpet "G"

G

- G = Grunnbeløpet i folketrygden
- 1 G utgjør **118 620 kr** fra mai 2023
 - Reguleres mai hvert år
 - Øker i takt med lønnsveksten
 - Fastsettes av Kongen i statsråd
- Benyttes bl.a. til å beregne ytelser fra folketrygden

Alderspensjon fra folketrygden



Alderspensjon fra folketrygden

Hovedpunkter:

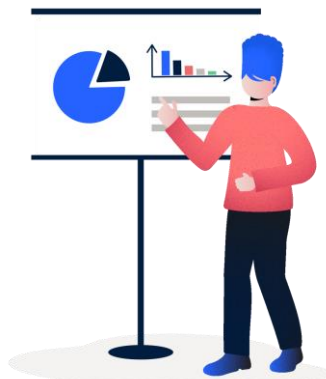
Fleksibelt uttak

Gradert uttak

Ingen inntektsavkorting

Levealdersjustering

Nøytralt uttak



To ulike opptjeningsmodeller

- Gammel opptjeningsmodell:

Gjelder fullt ut for 1943-1953, og delvis for 1954 - 1962:

$$\text{Årlig pensjon fra NAV} = \text{Grunnpensjon + Tilleggspensjon} \div \text{Forholdstall}$$

- Ny opptjeningsmodell:

Gjelder delvis for 1954 - 1962, og fullt ut for 1963 og yngre:

$$\text{Årlig pensjon fra NAV} = \text{Pensjonsbeholdning} \div \text{Delingstall}$$

Gammel opptjeningsmodell: Grunnpensjon og tilleggspensjon



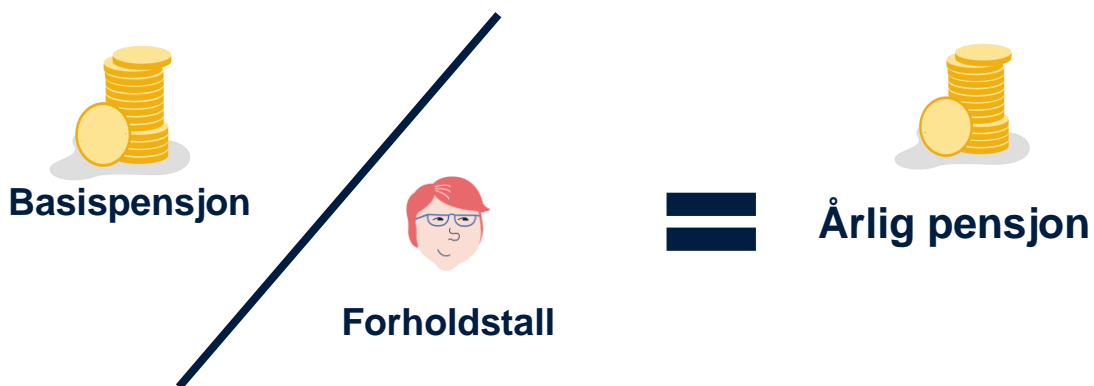
- Grunnpensjon = 1 G for enslige, 90% av G for gifte/samboende
 - Full grunnpensjon med 40 års trygdetid/botid i Norge
- Tilleggspensjon = tidligere års inntekt gjort om til pensjonspoeng
 - Pensjonspoeng = (Lønn – G) / G
 - Full opptjening med pensjonspoeng i 40 år
 - 20 beste inntektsår

Levealdersjusteringsfaktor: Forholdstall

- Forholdstall uttrykker forventet antall leveår som pensjonsmottaker
- Brukes for å beregne årlig pensjon
 - Gjelder gammel opptjeningsmodell i Nav
- Fastsettes for hvert enkelt årskull ved fylte 61 år
 - Fastsatte forholdstall finnes på nav.no



Gammel opptjeningsmodell i folketrygden: levealdersjustering

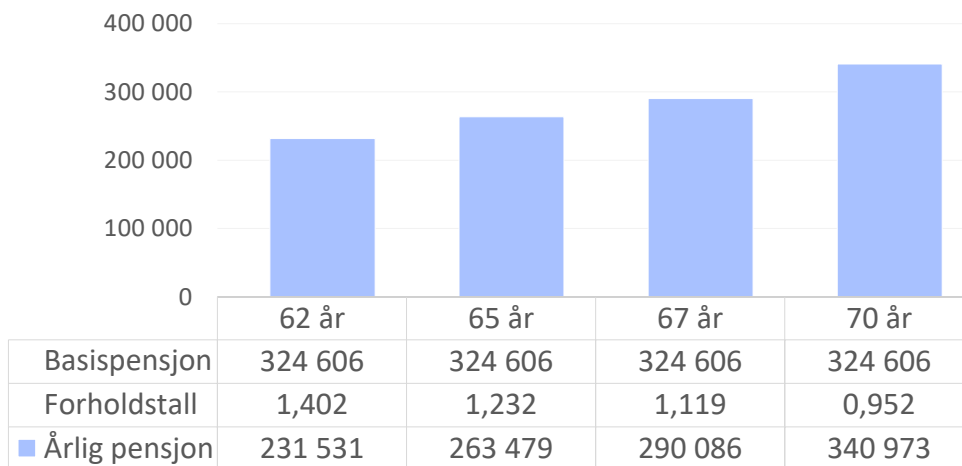


Finner fastsatte forholdstall og prognoser på nav.no

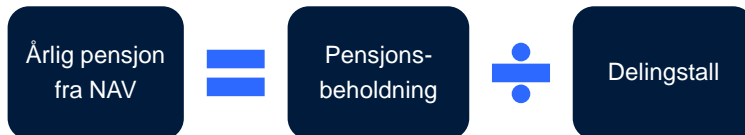
Eksempel: June Andersen



Fleksibelt uttak, gammel ordning FT

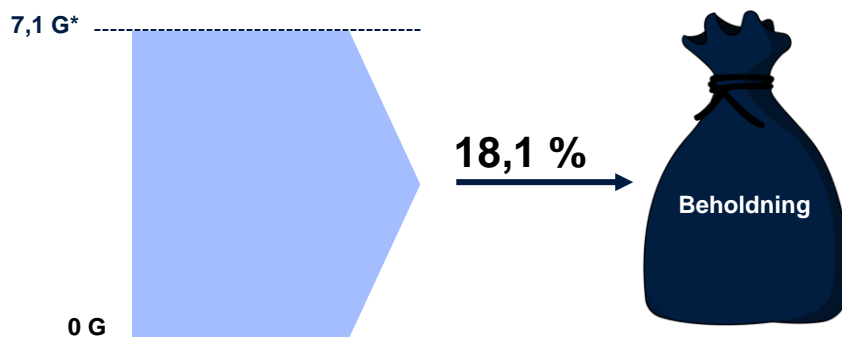


Ny opptjeningsmodell: Pensjonsbeholdning



- Inntekstpensjon opptjenes til en pensjonsbeholdning på bakgrunn av lønnsinntekt
- Alle år med lønnsinntekt teller, alle år teller likt
- Opptjening av pensjonsbeholdning også for
 - Uføretrygd fra NAV, frem til fylte 62 år
 - Dagpenger
 - Omsorg for mindreårige barn
 - Verneplikt (avtjent f.o.m. 2011)

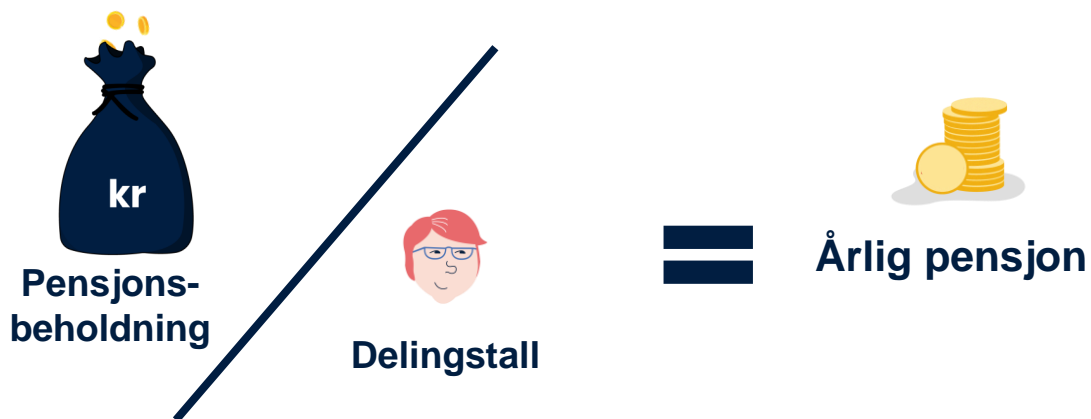
Ny modell i folketrygden - alleårsopptjening



Født t.o.m. 1996: Alle år fra fylte 17 år
Født f.o.m. 1997: Alle år fra fylte 13 år

7,1 G utgjør p.t. 842 202 kr

Ny opptjeningsmodell i folketrygden

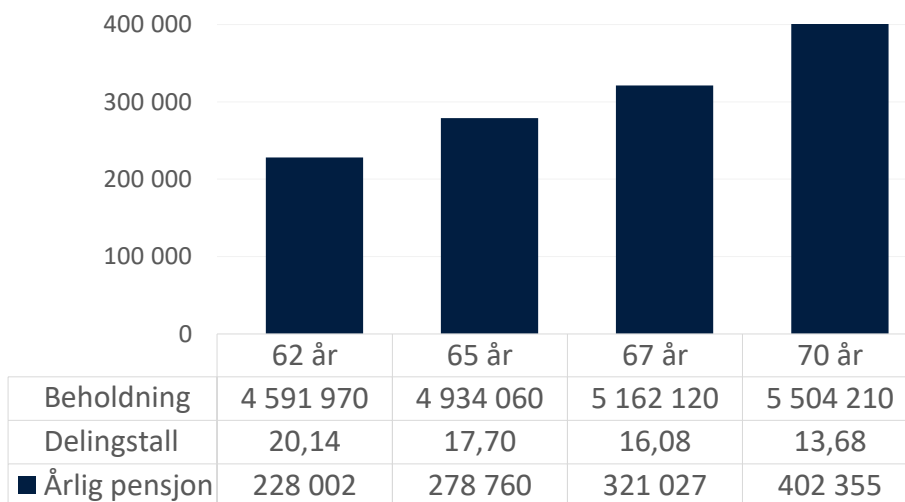


Finner fastsatte delingstall og prognoser på nav.no

Eksempel: June Andersen



Fleksibelt uttak, ny ordning FT

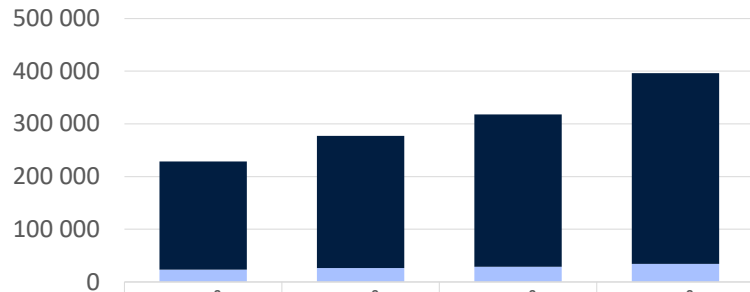


Eksempel: June Andersen



Vektet beregning
på 10 % gammel
ordning og 90 % ny
ordning

Fleksibelt uttak, vektet ordning FT



	62 år	65 år	67 år	70 år
■ Ny opptjenings-modell	205 202	250 884	288 925	362 119
■ Gammel opptjenings-modell	23 153	26 348	29 009	34 097
Sum årlig pensjon	228 355	277 232	317 933	396 216

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

17

Eksempel: Liv Berg

- Født 1963
- 40 registrerte inntektsår pr. fylte 62 år
- Gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt i Nav: 590 000 kr* frem til 62 år
- Nåværende inntekt: kr 630 000 kr*

*I dagens kroneverdi



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

18

Beregning av årlig pensjon ny modell ved uttak 67 år

Eksempel: Liv Berg

Født: 1963
Dagens lønn: 630 000 kr



Pensjonsbeholdning:
4 841 750



Delingstall:
16,20



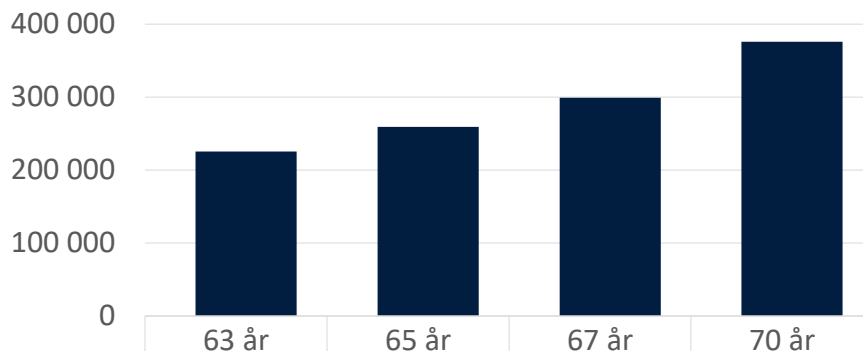
Årlig pensjon:
298 873 kr

Finner fastsatte delingstall og
prognoser på nav.no

Eksempel: Liv Berg



Fleksibelt uttak, ny ordning FT



	63 år	65 år	67 år	70 år
Beholdning	4 385 630	4 613 690	4 841 750	5 183 840
Delingstall	19,45	17,82	16,20	13,80
Årlig pensjon	225 482	258 905	298 873	375 641

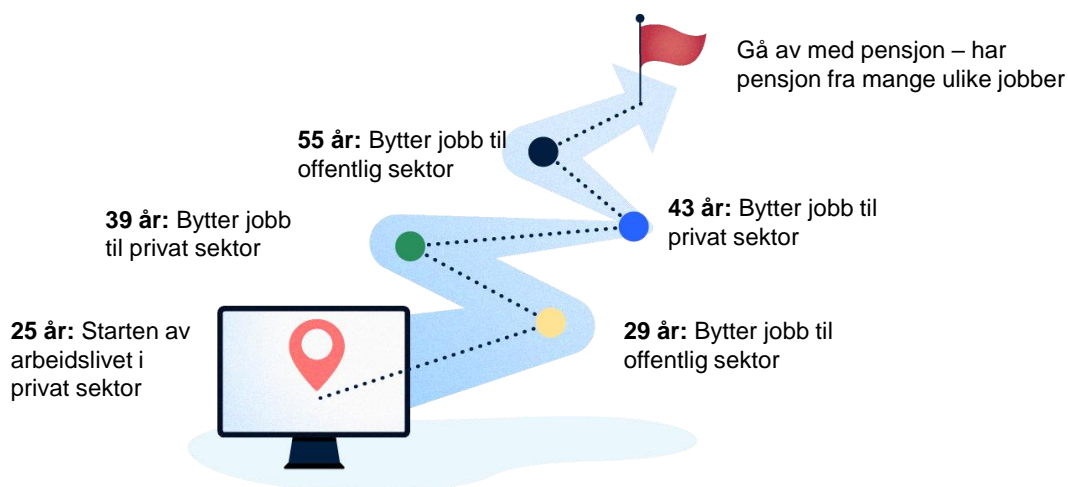
Tjenestepensjon



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

21

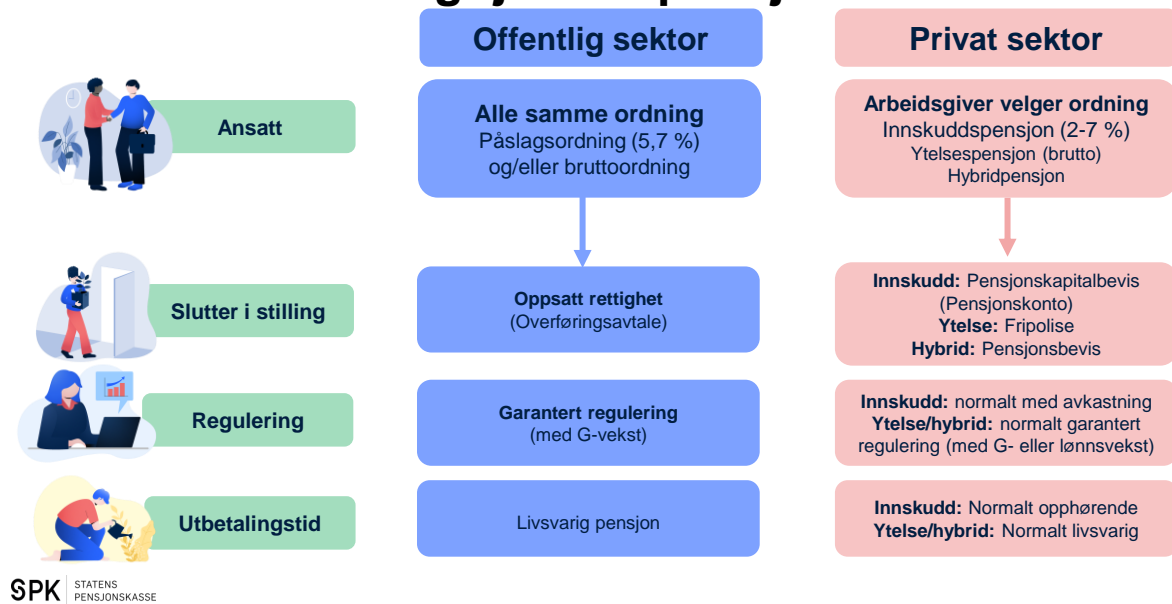
Unge i dag vil jobbe mange ulike steder – ofte i både offentlig og privat sektor



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

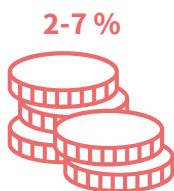
22

Privat vs. offentlig tjenstepensjon



23

Hovedtrekk innskuddspensjon



2-7 %

Arbeidsgiver setter av penger på egen pensjonskonto



Du kan selv velge pensjonsleverandør



Du kan selv velge spareprofil der du venter mellom aksjer og renter

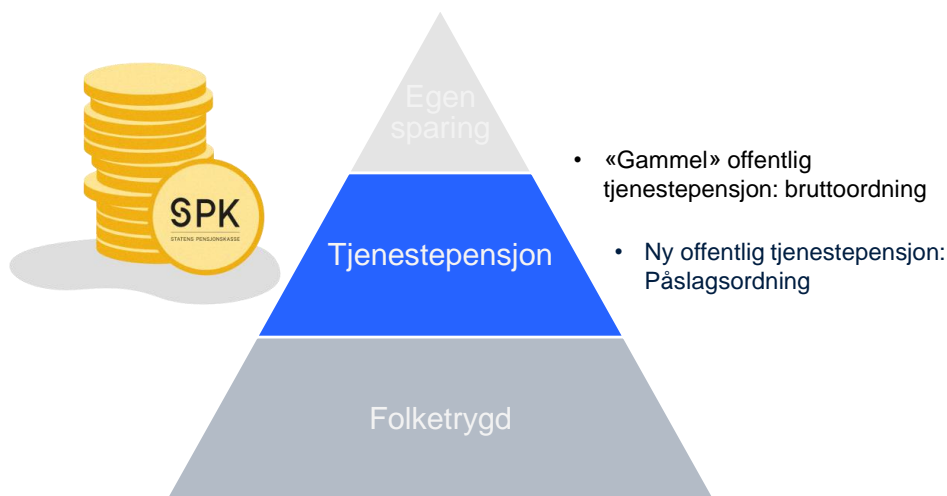


Høy risiko gir potensiell høy avkastning, lav risiko gir lavere forventet risiko

SPK | STATENS PENSJONSKASSE

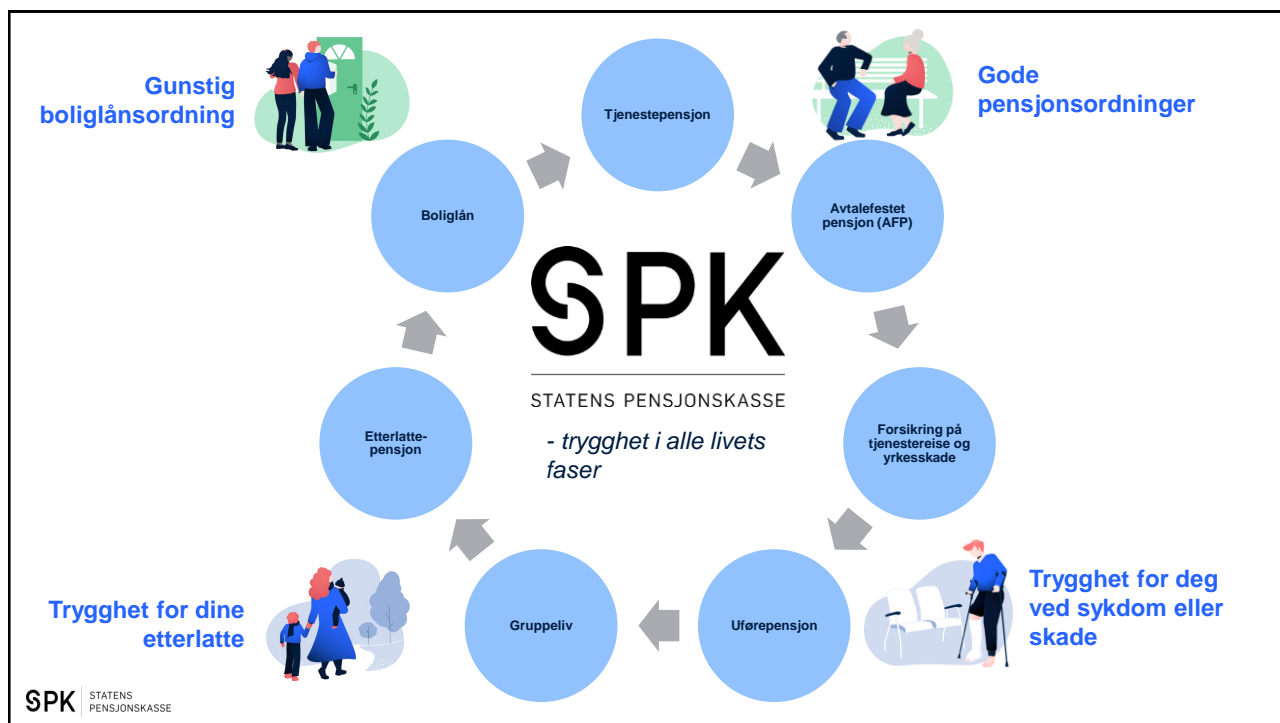
24

Tjenestepensjon



SPK | STATENS PENSJONSKASSE

25



SPK | STATENS PENSJONSKASSE

26

Trekk i lønn til pensjonsordningen*



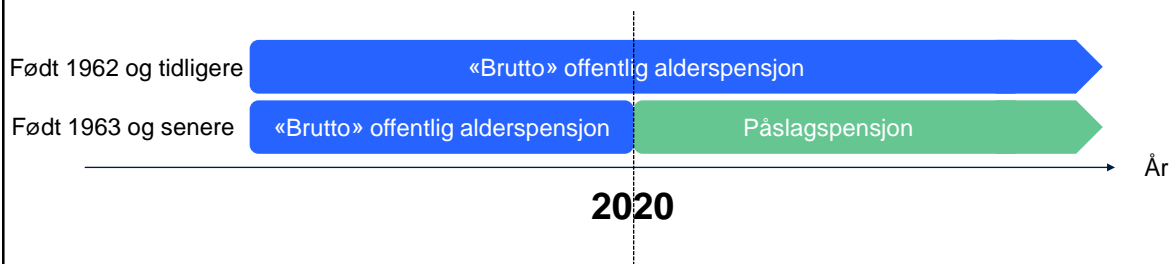
*Skal dekke pensjonsopptjening, samt premie til forsikringsordninger og etterlatteordninger

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

27

Alderspensjon fra SPK

- **«Brutto» alderspensjon**
 - Gjelder fullt ut: født **til og med 1962**
 - Gjelder for opptjening før 2020: født **fra og med 1963**
- **Påslagspensjon**
 - Gjelder for opptjening fra 2020: født **fra og med 1963**



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

28

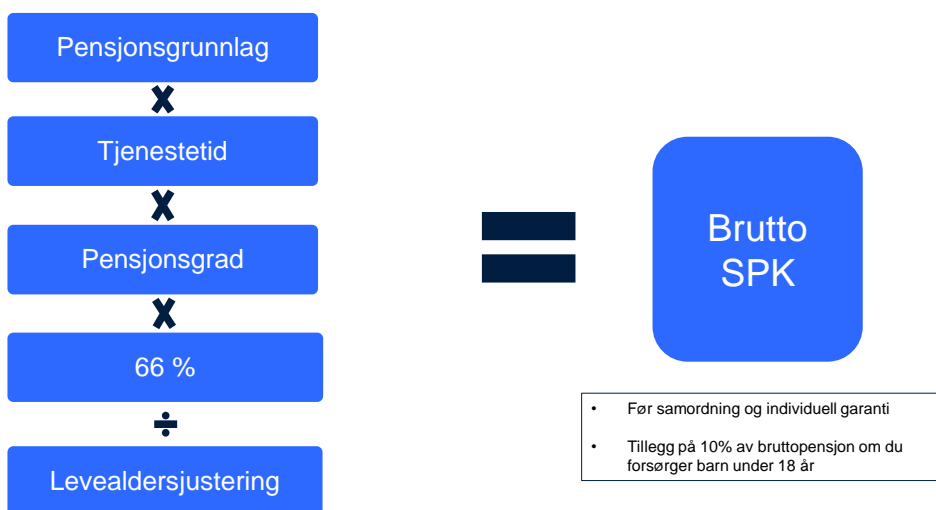
Bruttoordning fra SPK

- Gjelder fullt ut for årskull født t.o.m. 1962
- Gjelder for opptjening før 2020 for årskull født f.o.m. 1963

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

29

«Brutto» alderspensjon fra SPK

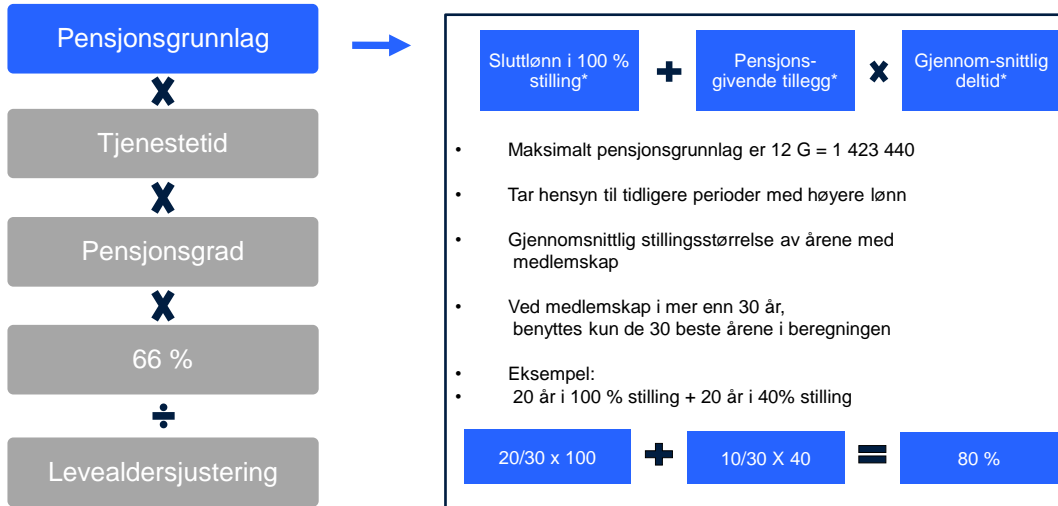


SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

30

30

«Brutto» alderspensjon fra SPK ved 67 år

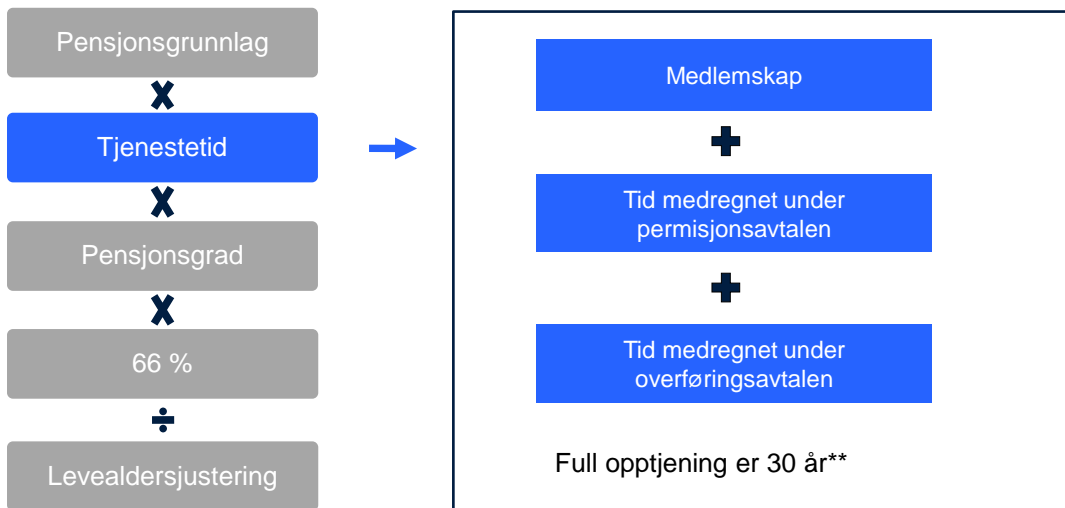


* pr 31.12.2019 - for de som er født fra og med 1963

SPK | STATENS PENSJONSKASSE

31

Brutto alderspensjon ved 67 år



** for de som er født fra og med 1963 er full opptjening mellom 30 og 40 år

SPK | STATENS PENSJONSKASSE

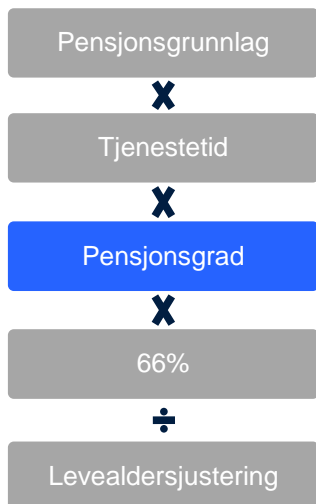
32

Født f.o.m. 1963 - Tjenestetidsbrøk

Tjenestetid pr 31.12.2019

Mulig tjenestetid ved å stå til aldersgrensen
Minimum 30 og maksimum 40 år

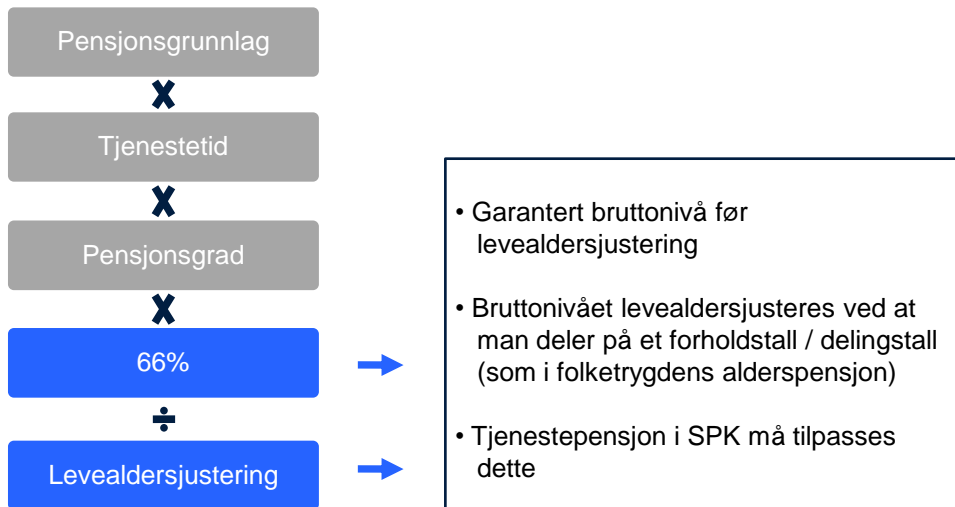
Brutto alderspensjon



- Kan ta ut delvis alderspensjon*
- Ingen "minste" pensjonsgrad
- Pensjonen graderes i forhold til reststillingen og den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen

* de som er født fra og med 1963 må ta ut hele pensjonen

Brutto alderspensjon i SPK

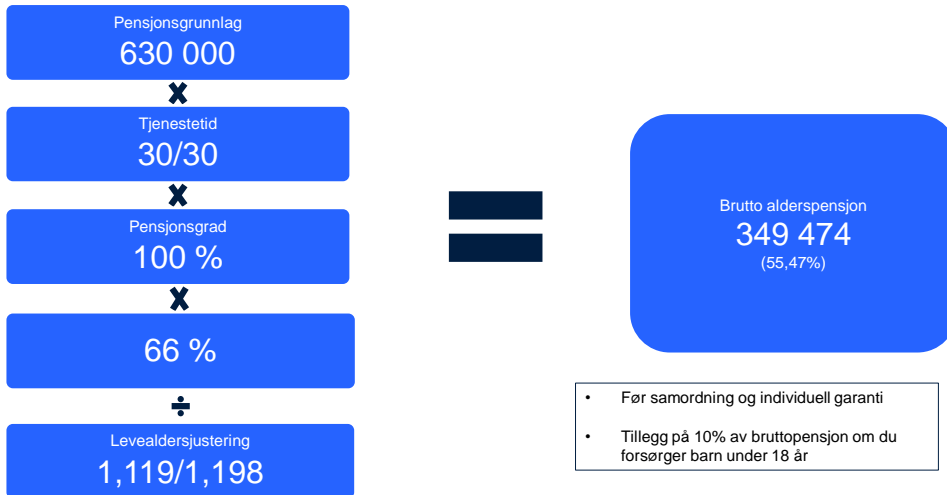


Eksempel: June Andersen

- Født 1962
- Går av med full alderspensjon ved 67 år
- Hun har alltid hatt 100% stilling
- Hun har 35 års opptjeningstid i SPK ved fylte 67 år
- Sluttlønnen er 630 000 kr
- Beregning av levealdersjustering
 - Forholdstall v/ 67 år er 1,119
 - Justeringstall v/ 67 år er delingstall 16,08 delt på 13,42 = 1,198



Eksempel: June Andersen



Eksempel: Liv Berg

- Født 1963
- Går av med full alderspensjon ved 67 år
- Hun har alltid hatt 100% stilling
- 40 års opptjeningstid i SPK ved fylte 67 år
 - Ble medlem i SPK da hun var 27 år
 - 30 års opptjening pr. 31.12.2019
- Lønn pr. 31.12.2019 var 630 000 kr



Eksempel: Liv Berg



Pensjonsgrunnlag
630 000

x

Tjenestetid
30/40

x

Pensjonsgrad
100 %

x

66 %

÷

Levealdersjustering
1,207

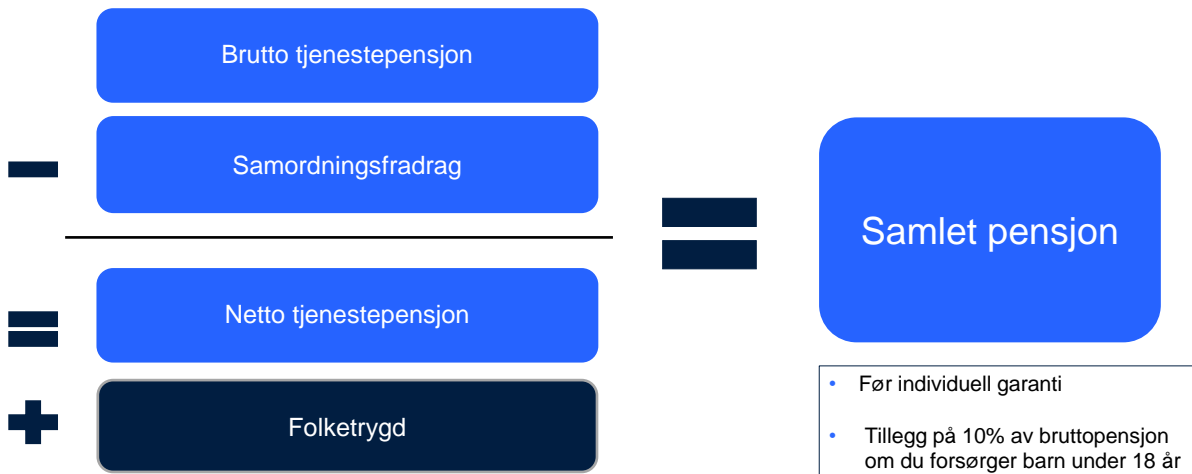
=

Brutto alderspensjon
258 335

Samordning

Samtidig uttak av alderspensjon fra Nav
og SPK ved fylte 67 år

Samordning av alderspensjon



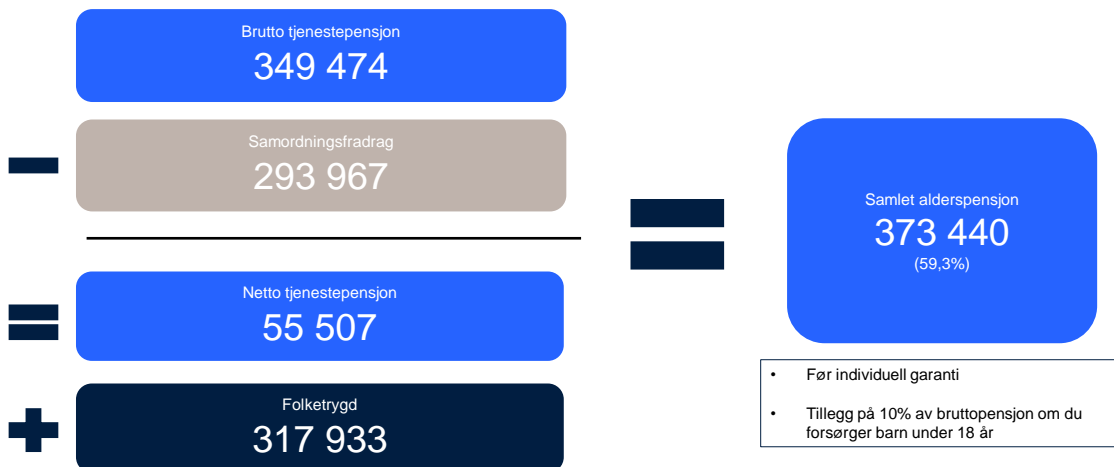
- Folketrygden utbetales alltid i sin helhet
- SPK beregner et samordningsfradrag for å finne sin andel av pensjonsutbetalingen

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

41

Eksempel: June Andersen

Uttak v/ 67 år



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

42

Eksempel: Liv Berg

Uttak v/ 67 år



«Brutto» alderspensjon

258 335



Samordningsfradrag

205 943



«Netto» alderspensjon

52 392



Folketrygd

298 873

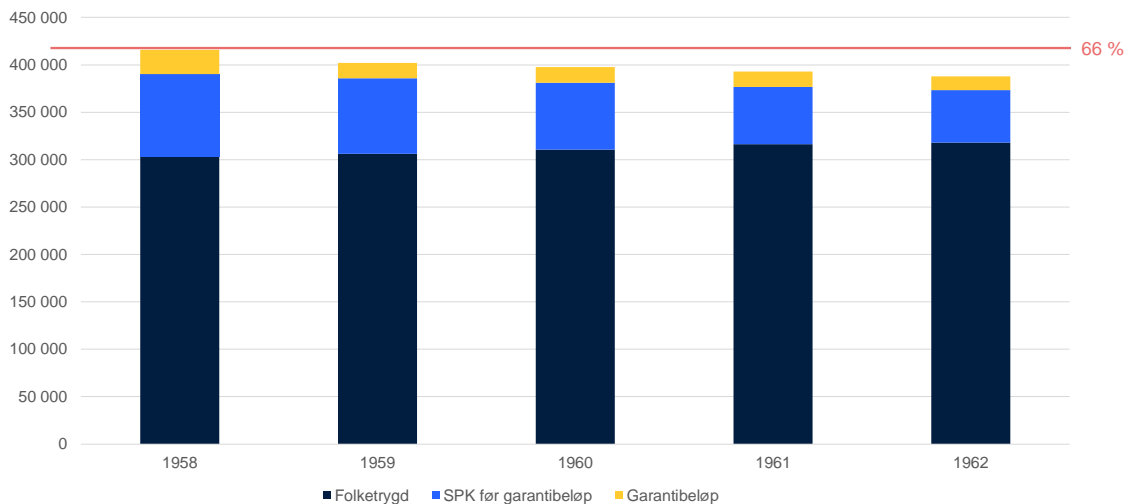


Samlet alderspensjon

351 265

Individuell garanti

Eksempel på individuell garanti, fødselsår 1958–1962

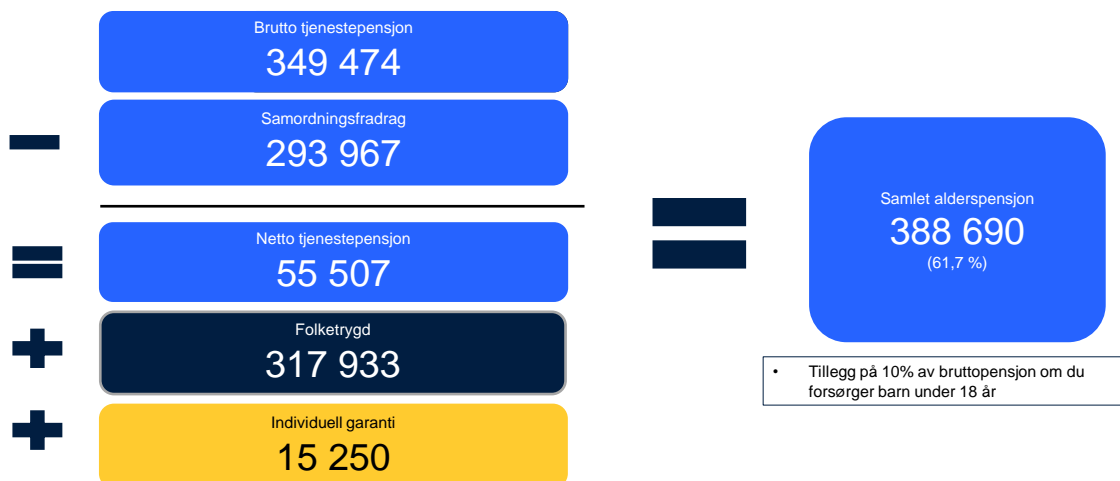


SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

45

Eksempel: June Andersen

Uttak v/ 67 år



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

46

Avtalefestet pensjon (AFP)

Årskull født t.o.m 1962



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

47

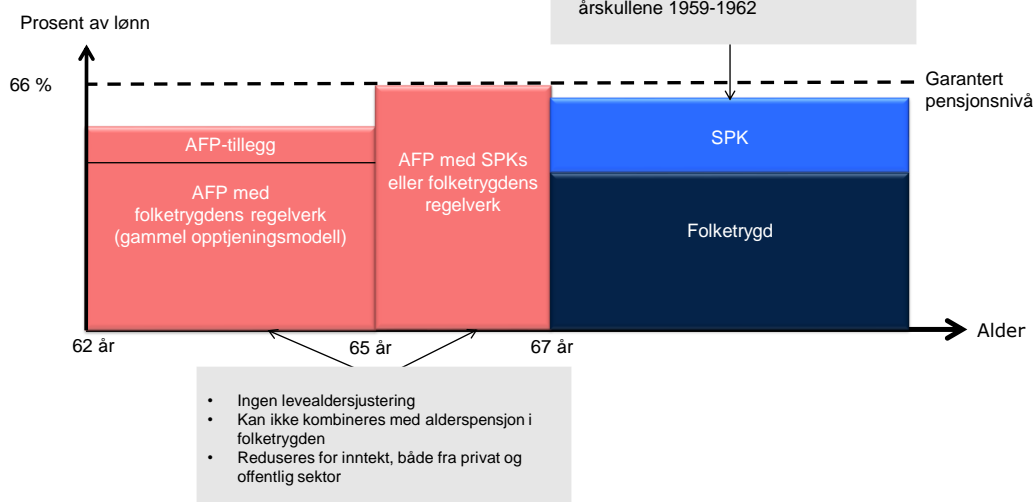
Vilkår AFP

- Det må foreligge tariffavtale om AFP
- I lønnet arbeid på pensjoneringstidspunktet
- 10 poengår i folketrygden, eller 10 års medlemskap i SPK eller annen offentlig pensjonsordning etter fylte 50 år
- Inntekt på minst 1 G i årsinntekt året før uttak av pensjon
- Inntekt på minst 1 G omregnet til årsinntekt i uttaksåret

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

48

Tidslinje



SPK | STATENS PENSJONSKASSE

49

Vilkår delvis/gradert AFP

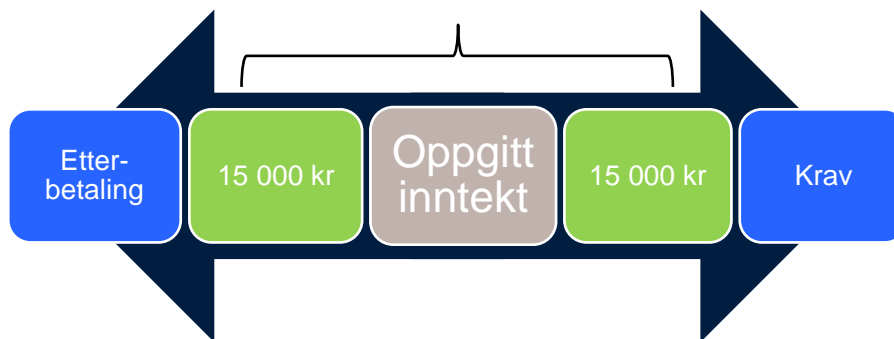
- Uttak av delvis AFP kan først skje etter arbeidsgivers samtykke
- Ved delvis AFP må en
 - fratre minimum med 10% av en 100% stilling og
 - reststillingen må være minst 60% av en 100% stilling
- Gjelder også for deltidstilsatte
- Ved delvis uførepensjon kan AFP tas ut for resterende del av stillingen
- AFP-graden bestemmes av forholdet mellom «tidligere inntekt» og forventet inntekt

SPK | STATENS PENSJONSKASSE

50

Toleransebeløp og etteroppgjør

- Det tolereres et avvik mellom oppgitt forventet inntekt og faktisk inntekt på inntil 15 000 kroner (årsbeløp)
- Etteroppgjør skjer dersom avviket mellom oppgitt forventet inntekt og faktisk inntekt er mer enn 15 000 kroner
- Selvstendig ansvar for melding av inntekt!



Ny påslagspensjon

Gjelder all opptjening fra 2020 for de som er født f.o.m 1963



Hovedprinsipper for ny offentlig tjenstepensjon



Arbeidslinja

Det er lønnsomt for samfunnet at du jobber
Du skal stimuleres til å jobbe videre



Arbeidsmobilitet

Man ønsker ikke å legge hindringer for å skifte mellom offentlig og privat stilling
Offentlig pensjon blir mer lik private pensjonsordninger



Ingen samordning

Ytelser fra NAV eller andre pensjonsordninger skal ikke avkorte offentlig tjenstepensjon

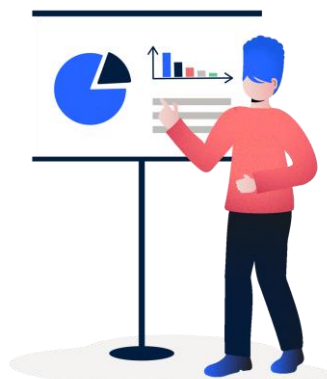
Ny offentlig tjenstepensjon

Hovedpunkter:

Fleksibelt uttak

Ingen inntektsavkorting

Levealdersjustering



Endring av offentlig tjenstepensjon



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

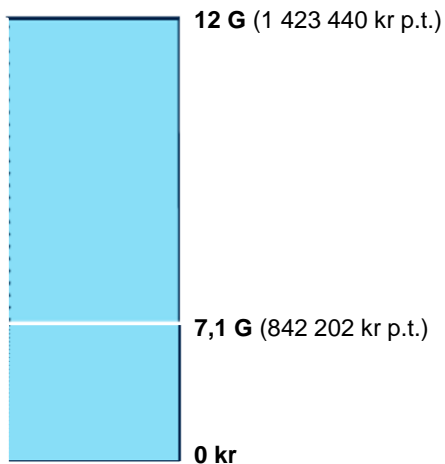
55

Påslagspensjon fra SPK -hovedprinsipp for opptjening

Pensjonsbeholdning:



Pensjonsgivende inntekt:



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

56

Årlig pensjon ved uttak 67 år

Eksempel: Liv Berg

Født: 1963
Sluttlønn: 630 000 kr



Påslagsbeholdning:
359 100 kr



Delingstall:
16,20



Årlig pensjon:
22 167 kr

Finner fastsatte delingstall og
prognoser på nav.no

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

57

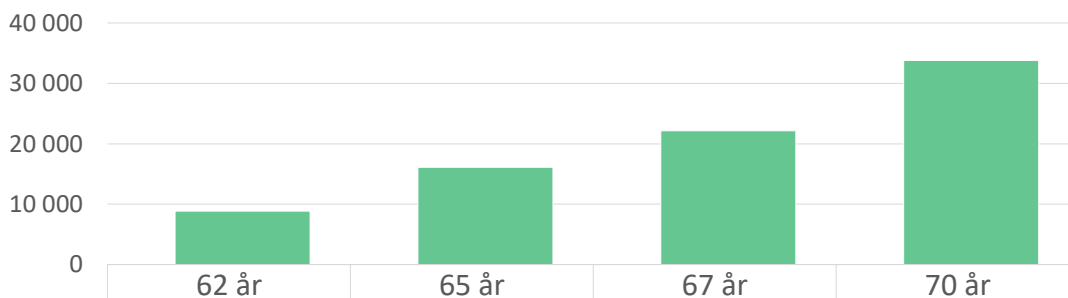
Fleksibelt uttak ny opptjeningsmodell

Eksempel: Liv Berg

Født: 1963
Sluttlønn: 630 000 kr



Fleksibelt uttak, påslagspensjon



	62 år	65 år	67 år	70 år
Beholdning	179 550	287 280	359 100	466 830
Delingstall	20,26	17,82	16,20	13,80
■ Årlig pensjon	8 862	16 121	22 167	33 828

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

Eksempel 1963-kullet, årlig inntekt 630 000 kr

58

Eksempel sum alderspensjon: samtidig uttak 67 år

Eksempel: Liv Berg

Født: 1963
Sluttlønn: 630 000 kr



	Folketrygden		
	298 873		
+	Bruttoordning (før 2020)		
	52 392		
+	2011-tillegg		
	6 615		
+	Påslagsordning (fra 2020)		
	22 167		
			=
			Sum alderspensjon*
			380 047
			(60,32 %)

*Før ny AFP

Ny offentlig AFP

Gjelder for årskull født f.o.m. 1963

NB: Ny AFP er ikke vedtatt pt.

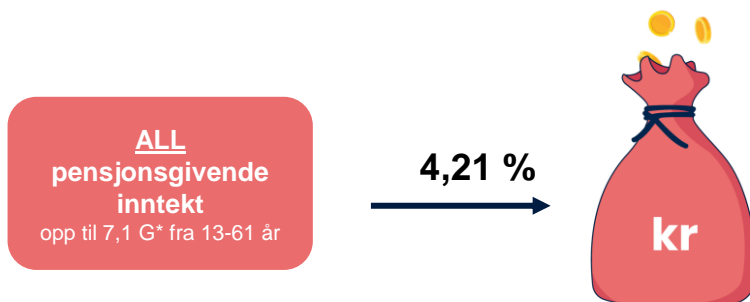
Ny AFP

- Ny AFP er ikke vedtatt pt.
- Det er foreslått at AFP beregnes ut i fra en «AFP-beholdning», hvor man godskrriver 4,21% i frem til 61 år.
 - Det er også foreslått en «betinget tjenstepensjon», for de som ikke kvalifiserer til AFP
- Fleksibelt uttak og levealdersjustering med delingstall.
- Kommer i tillegg til hvilende/oppsatt rett og påslagspensjonen



Beregning av ny AFP

NB: Ny AFP er ikke vedtatt pt.



Regulering
Oppreguleres med G hvert år

*7,1 G utgjør p.t. 842 202 kr

Beregning av ny AFP

NB: Ny AFP er ikke vedtatt pt.



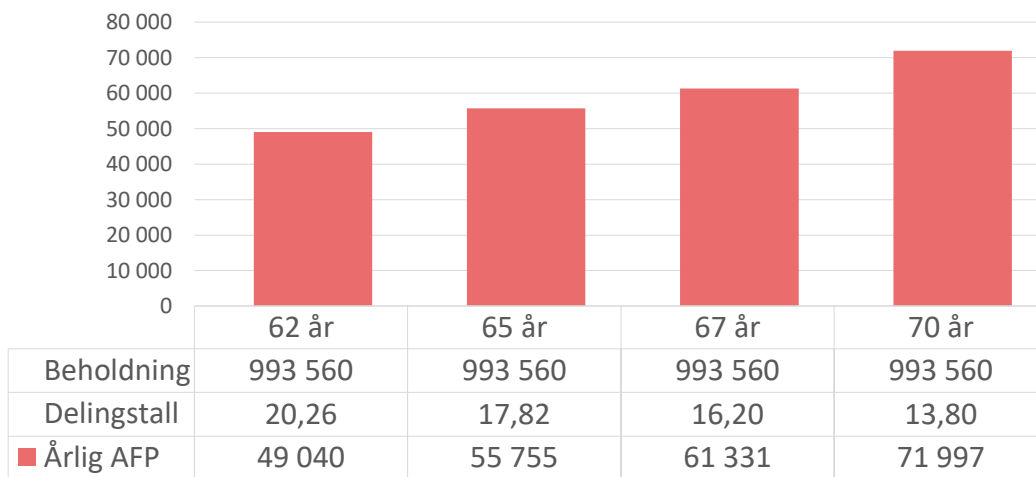
Finner fastsatte delingstall og prognoser på nav.no

Eksempel: Liv Berg

NB: Ny AFP er ikke vedtatt pt.



Fleksibelt uttak, ny offentlig AFP



Betinget tjenstepensjon

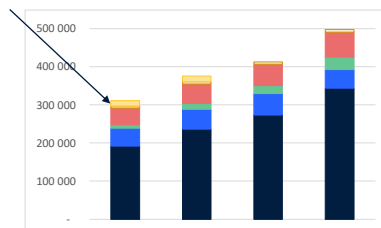
NB: Ny AFP er ikke vedtatt pt.

- Tillegg til alderspensjonen for dem som ikke kvalifiserer for ny AFP
- Opptjening:
 - 3 % av *pensjonsgrunnlaget* opp til 7,1 G – opptjening starter 2020
 - Opptjenes frem til og med det året man fyller 61 år
 - Kan tas ut fleksibelt fra 62 til 70 år
 - Ved uttak beregnes den årlige pensjonen ved å dividere opptjeningen med folketrygdens delingstall
- Mottak av betinget tjenstepensjon innebærer at ordinær AFP ikke innvilges, heller ikke på et senere tidspunkt

Overgangstillegg

Gjelder årskullene 1963-1970

- Går til de første årskullene som mister dagens AFP (Ikke aktuelt for de som har særalderspensjon)
- Forutsetter at du fratrer fra din stilling
- Utbetales **fra 62 til 67 år**
- 0,15 G for 1963-kullet
 - Krever minimum 15 års tjenestetid
 - Avkortes hvis tjenestetid mindre enn 40 år
 - Trappes gradvis ned (-12,5%-poeng) for etterfølgende årskull

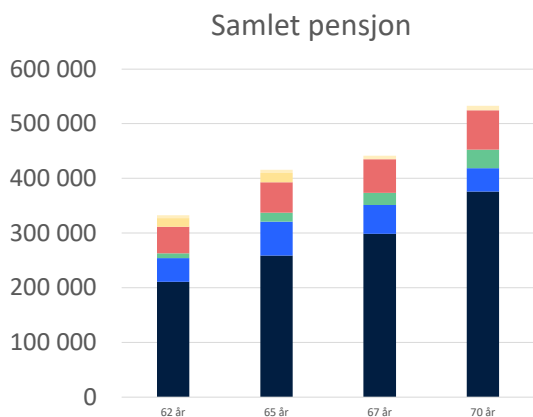


Eksempel sum alderspensjon: samtidig uttak 62-70 år

Eksempel: Liv Berg

Født: 1963

Sluttlønn: 630 000 kr



Uttaksalder	62 år	65 år	67 år	70 år
Alderspensjon NAV	210 839	258 905	298 873	375 641
Oppsatt pensjon	43 105	62 290	52 392	43 284
Påslagspensjon	8 862	16 121	22 167	33 828
Ny AFP	49 040	55 755	61 331	71 997
Overgangstillegg	15 569	16 903	0	0
2011-tillegg	5 289	6 014	6 615	7 765
Sum	332 705	415 989	441 378	532 515

Prosent av lønn 52,81 % 66,03 % 70,06 % 84,53 %

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

*Overgangstillegg fordrer at man slutter å jobbe, og opphører v/ 67 år

67

Ulike pensjonselementer avhengig av når du er født



1963



1983



1993

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

68

Inntekt ved siden av all pensjon -for de født f.o.m 1963

Kan tjene så mye du vil uten at pensjonen avkortes

Unntak:
Overgangstillegget



Konsekvenser av reformen

- Livsvarig pensjon blir lavere dersom du går av tidlig
- Du kan selv kompensere ved å stå lenger i jobb
- Større fleksibilitet med å kombinere jobb og uttak av pensjon



Uførepensjon



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

71

Uførepensjon fra SPK

- Du har rett til uførepensjon ved skade eller sykdom fra første dag du er medlem av Statens pensjonskasse
 - Du beholder retten til uførepensjon i inntil to år ved permisjon uten lønn
- Karensvurdering hvis uførheten inntreffer innen 2 år etter at du ble medlem, eller økte stillingsprosenten
- Beregnes som en prosent av lønnen på uføretidspunktet
- Minste uføregrad er 20%
- Avkortes hvis tjenestetid er mindre enn 30 år
 - Får medregnet opptjeningstid som om man stod i stilling til fylte 67 år/aldersgrensen for stillingen

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

14.02.2024

72

Forløpet ved mulig uførhet

Delvis eller helt bortfall av arbeidsinntekt

Om man er minimum 20% og mindre enn 50% ufør

Sykepenger

Uførepensjon Statens pensjonskasse

Om man er 50% ufør eller mer

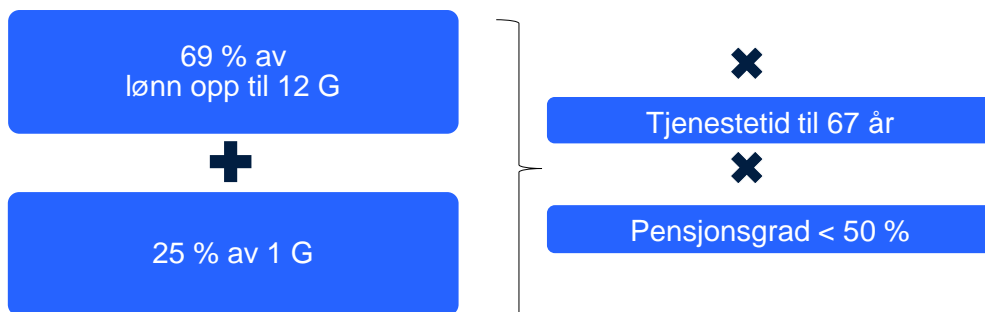
Sykepenger

Arbeidsavklaringspenger NAV

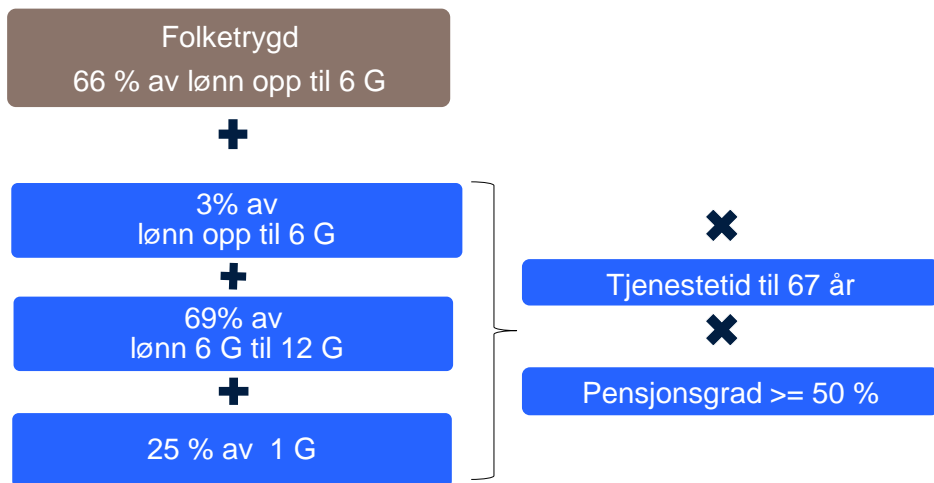
Varig uføretrygd NAV

Uførepensjon Statens pensjonskasse

Ved uføregrad mellom 20 - 50 % gjelder følgende



50 % uføregrad eller mer



Uførepensjon og inntekt

- **Pensjonen reduseres dersom du har inntekt som overstiger inntektsgrensen**
 - **Inntektsgrensen:** tilsvarer den inntekt pensjonisten er forutsatt å kunne skaffe seg etter uførheten – «frisk del»
 - Om det er innvilget varig uføretrygd i folketrygden, legges et **fribeløp på 0,4 G** til inntektsgrensen.
- **Uførepensjonen avkortes mot inntekt utover inntektsgrensen**
 - Dvs. avkortes ikke mot stillingsens størrelse
 - Dersom man får en lønnsøkning uten at man endrer stillingsprosenten, kan man søke om forhøyet inntektsgrense
- **Etteroppgjør når ligningen er klar**



Etterlattepensjon



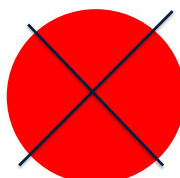
SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

77

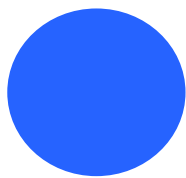
Hvem kan ha rett på etterlattepensjon etter deg?



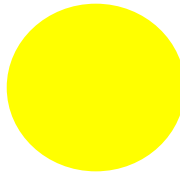
Ektefelle (på dødstidspunktet)



Samboer



Fraskilt(e) ektefelle(r)



Barn (under 20 år)

SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

14.02.2024

78

Vilkår – Ektefelle (på dødstidspunktet)

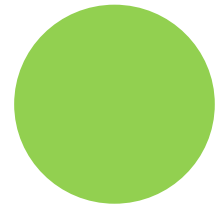
Automatisk rett til etterlattepensjon, med følgende unntak:

Medlemmet dør innen 1 år etter

- Tilsetting
- Ekteskap ble inngått

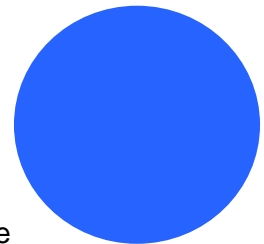
og dødsfallet skyldes sykdom som medlemmet led av ved tilsettingen eller vielsen og som en av ektefellene må antas å ha kjent til

Hvis den etterlatte gifter seg på nytt, bortfaller retten til etterlattepensjonen

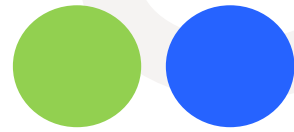


Vilkår – Fraskilt(e) ektefelle(r)

- Ekteskapet må ha vart i minst 10 år
 - Den fraskilte må ha vært minst 45 år ved skilsmissen
 - Avdøde må ha vært medlem i SPK før skilsmissen fant sted
 - Den fraskilte kan ikke ha giftet seg på nytt
 - Retten til etterlattepensjon kan ikke være fraskrevet ved skilsmisse
- MEN: Selv om retten er fraskrevet, vil pensjonen likevel utbetales dersom det ikke finnes andre pensjonsberettigede etter avdøde



Flere pensjonsberettigede

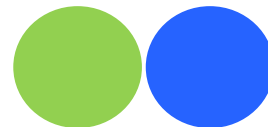


Når to eller flere gjenlevende har rett til ektefellepensjon, pensjonen deles i forhold til antall påbegynte år hver av dem var gift med avdøde

Dersom en av de berettigede har fraskrevet seg retten, har den andre rett til hele pensjonen

Avdøde var til sammen gift i 27 år	
Ektefelle 1: 22 år	Ektefelle 2: 5 år
22/27	5/27

Etterlattepensjon – ulike regler



Bruttoregel
(Avdød medlem før 01.10.1976, enke(mann) født før 1955, ekteskap inngått før 2010)

Ektefellepensjon utgjør 39,6% av pensjonsgrunnlaget medlemmet hadde eller ville fått ved aldersgrensen

Kan være:
Behovsprøvd / Ikke behovsprøvd

Nettoregel
(Øvrige)

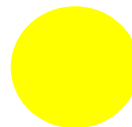
Ektefellepensjon utgjør 9% av pensjonsgrunnlaget medlemmet hadde eller ville fått ved aldersgrensen



Eksempel: June Andersen

Pensjonsgrunnlag: 630 000 x 9% = 56 700 kr

Barnepensjon



- Utgjør 15% av avdødes pensjonsgrunnlag
- Avkortes dersom avdøde ikke hadde full opptjening
- Utbetales til barnet er 20 år
- Ingen inntektsprøving eller samordning



Eksempel: June Andersen

Pensjonsgrunnlag: 630 000 x 15% = 94 500 kr

Boliglån i Statens pensjonskasse



Boliglånsmulighet i Statens pensjonskasse



Du kan låne til kjøp av ny bolig, refinansiering og oppussing

Hvor mye kan du låne?

Du kan låne inntil 2,3 millioner kroner. Er det to medlemmer i husstanden, kan dere låne inntil 4,6 millioner kroner

Gunstig og stabil rente

Dagens rente: 4,793%

Lik rente for alle medlemmer

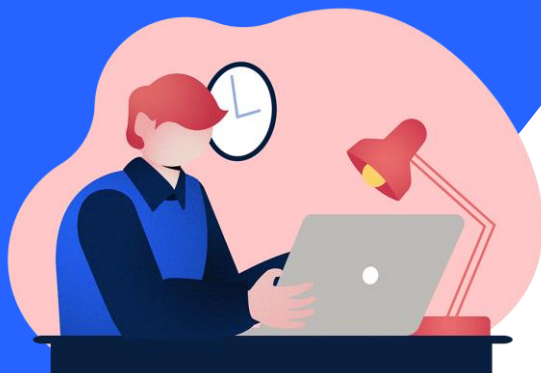
Du slipper å forhandle om renten. Dette gir forutsigbarhet og trygghet for deg som lånekunde.

Kan låne opptil 80% av boligens verdi

Kan akseptere å stå med lavere prioritet i pantet.

85

Nyttige nettsider



SPK | STATENS
PENSJONSKASSE

86

Finnes mange ulike pensjonskalkulatorer



NAV.no

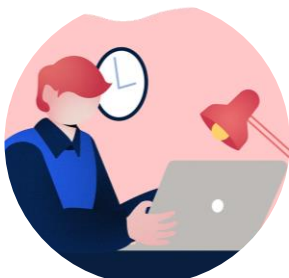


SPK.no



NORSKPENSJON.no

Hvordan komme i kontakt med oss?



Du kan komme i kontakt med
SPK via nettsiden vår:

www.spk.no

Kontaktinfo finner du nederst på siden:

